

STAV AGENCIJE O SISTEMIMA INKLUZIVNOG OBRAZOVANJA

Ovaj dokument predstavlja stav Evropske agencije za posebne potrebe i inkluzivno obrazovanje u vezi sa težnjom svih država članica Agencije da razvijaju sistem inkluzivnijeg obrazovanja. U ovom se dokumentu posebno predstavljaju osnovne karakteristike sistema inkluzivnog obrazovanja koje će se koristiti kao vodič za razvoj i usmeravanje aktivnosti Agencije u srednjoročnom do dugoročnom razdoblju.

Cilj ovog dokumenta je da se usmeravaju sadašnja i buduća razmišljanja i rasprave o radu Agencije i načinima na koji ona može da pruži podršku država u njihovim nastojanjima da razviju sisteme inkluzivnijeg obrazovanja. Kao takav predstavlja horizont i tačku fokusa prema kojima će se ravnati aktivnosti Agencije.

Stav predstavljen u ovom dokumentu u potpunosti je u skladu s prioritetima za obrazovanje Evropske unije i međunarodne zajednice.

Dodatne informacije kojima se osnovne karakteristike sistema inkluzivnog obrazovanja, a koje su ukratko opisane u ovom dokumentu, stavljaju u širi kontekst evropske i međunarodne politike i prakse dostupne su na veb-sajtu Agencije:

www.european-agency.org/about-us/who-we-are/position-on-inclusive-education-systems

---

Sistemi inkluzivnog obrazovanja

Sve evropske zemlje su posvećene radu na osiguranju sistema inkluzivnijeg obrazovanja. One to čine na različite načine, zavisno od njihovog prošlog i sadašnjeg konteksta i istorije. Sistemi inkluzivnog obrazovanja su sagledani kao presudni činilac u okviru opsežnijih aspiracija društveno inkluzivnijih društava s kojim se etički i politički usklađuju sve zemlje.

Konačna vizija sistema inkluzivnog obrazovanja je obezbediti da svako dete i učenik bilo kog uzrasta dobije mogućnost visokokvalitetnog obrazovanja i vaspitanja u svojoj lokalnoj zajednici, pored svojih prijatelja i vršnjaka.

Da bi ova vizija mogla da se sprovede, zakonodavstvo koje reguliše sisteme inkluzivnog obrazovanja mora da se zasniva na osnovnoj posvećenosti osiguranju prava svakog učenika na inkluzivne i ravnopravne mogućnosti u obrazovanju.

Politika koja upravlja sistemima inkluzivnog obrazovanja mora da pruži jasnu viziju i konceptualizaciju inkluzivnog obrazovanja kao način poboljšanja obrazovnih mogućnosti za sve učenike. Politika mora takođe jasno da naznači da efikasno sprovođenje sistema inkluzivnog obrazovanja predstavlja zajedničku odgovornost svih edukatora, vođa i donosioca odluka.

Operativni principi kojima se usmerava primena struktura i postupaka u okviru sistema inkluzivnog obrazovanja moraju da budu principi pravičnosti, učinkovitosti, efikasnosti i ostvarivanja dostignuća svih relevantnih strana – učenika, njihovih roditelja i porodica, obrazovnih stručnjaka, predstavnika zajednice i donosioca odluka – pomoću visokokvalitetnih i pristupačnih obrazovnih mogućnosti.

Vodeći se tom vizijom, Agencija će u svom radu sa državama članicama nastojati da osigura smernice za razvoj sistema inkluzivnog obrazovanja sa ciljem:

- Pобољшанја dostignućа učenika kroz prepoznavanje i izgradnju njihovih talenata i efikasnog ispunjavanja njihovih individualnih potreba i interesa u učenju. Način na koji Agencija shvata poboljšana dostignuća učenika obuhvata sve oblike ličnih, društvenih i akademskih ostvarenja koja su relevantna za pojedinačnog učenika kratkoročno, ali koja dugoročno poboljšavaju njegove životne šanse.
- Osiguranja da sve relevantne strane uvažavaju različitost. Taj princip treba da se sprovodi putem aktivnog angažovanja relevantnih strana kroz dijalog i pružanje podrške kako bi im se omogućilo da daju svoj lični i zajednički doprinos širenju pristupa obrazovanju i podizanju nivoa pravičnosti kako bi svi učenici ostvarili svoj puni potencijal.
- Osiguranje dostupnosti prilagodljivih kontinuumu sredstava i resursa kojima se podržava učenje svih relevantnih strana na pojedinačnom i organizacionom nivou.

-
- Osiguranje da su efikasnim kontinuitetom podrške u sistemima inkluzivnog obrazovanja obuhvaćeni personalizovani pristupi učenju koji uključuju sve učenike i podržavaju njihovo aktivno učešće u procesu učenja. To obuhvata razvoj nastavnog plana i programa i okvira procene koji su usmereni na učenika; prilagodljivu obuku i mogućnosti za neprekidni profesionalni razvoj svih edukatora, školskih vođa i donosioca odluka; i koherentne procese upravljanja na svim nivoima sistema.
  - Ukupno unapređenje dostignuća, rezultata i izlaznih proizvoda sistema tako da se na efikasan način omogući svim relevantnim stranama da razvijaju vlastite stavove i verovanja, znanja, razumevanja, veština i ponašanja u skladu s ciljevima i principima sistema inkluzivnog obrazovanja.
  - Funkcionisanje kao sistema učenja kojima se radi na stalnom poboljšanju i usklađivanju struktura i procesa na način da se izgrađuje kapacitet svih relevantnih strana da sistematično razmišljaju o svojim dostignućima i zatim koriste za razmišljanja da poboljšaju i razvijaju zajednički rad na zajedničkim ciljevima.